

5. Kolektyv kafedry hodivli silskohospodarskykh tvaryn i tekhnologii kormiv m. M.D. Pshenychno. Do 100-rihchia vid dnia narodzhennia Akademika Pavla Dmytrovycha Pshenychno // *Ahrarna nauka i osvita*. – 2004. – T. 5. – № 1–2. – S. 158–160.

6. http://gendocs.ru/v42834/lektsyy_-_hodivlia_silskohospodarskykh_tvaryn

7. http://napyaterky.blogspot.com/2013/01/1_7.html

8. <http://ua.textreferat.com/referat-3506-4.html>

9. <http://nubip.edu.ua/en/node/1115/7>

Polyvach M. A., *postgraduate Department History and Politics, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Ukraine), mariapolyvach@ukr.net*

Formation of Pavlo Pshenychnyy as scientist and his contribution in development of the Department of feeding farm animals at Ukrainian Agricultural Academy

The article is devoted to outstanding scientist of the twentieth century – Pavlo Pshenychno. The scholar's formation as world class scientist is shown from the moment of his initiative in 1957 at Department of feeding farm animals at Ukrainian Agricultural Academy. He was chairman at department from 1957 to 1974.

Pavlo Pshenychnyy has showed himself, during his life, as a highly educated scientist and curious experimenter, closely associated with manufacturing. He was an example of real popular scientist and public figure. His scientific achievements by now are still relevant and require further research in order to improve zootechnics science.

Keywords: *Pavlo Pshenychnyy, Ukrainian Academy of Agriculture, zootechnician, science, nutrition, metabolism, livestock, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine.*

Полывач М. А., *аспірантка кафедри історії та політології, Національний університет біоресурсів та природопольовання України (Україна), mariapolyvach@ukr.net*

Становление Павла Дмитриевича Пшеничного, как ученого и его вклад в развитие кафедры кормления сельскохозяйственных животных Украинской сельскохозяйственной академии

Статья посвящена выдающемуся ученому зоотехнику XX в. – П.Д. Пшеничному. Показано формирование Павла Дмитриевича, как ученого мирового уровня и открытие по его инициативе в 1957 кафедры кормления сельскохозяйственных животных при Украинской сельскохозяйственной академии, которую П.Д. Пшеничный возглавлял с 1957 по 1974 гг.

Павел Дмитриевич в течение своей жизни проявил себя как широко образованный ученый, пылкий экспериментатор, тесно связан с производством. Он являл собой пример настоящего народного ученого и активного общественного деятеля. Его научные достижения и по ныне не потеряли своей актуальности и требуют дальнейших исследований для совершенствования зоотехнической науки.

Ключевые слова: *П.Д. Пшеничный, Украинская сельскохозяйственная академия, зоотехник, наука, питание, обмен веществ, сельскохозяйственные животные, НУБИП Украины.*

* * *

УДК 551:63.001.5(477)

Щебетюк Н. Б.

докторант, Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України (Україна, Київ), Shchebetyuk@ukr.net

ПРИРОДНО-КЛІМАТИЧНІ ЗОНИ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА СТРУКТУРИЗАЦІЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДОСЛІДНОЇ СПРАВИ УКРАЇНИ В 20–Х РР. ХХ СТ.

Розглянуто питання побудови науково-організаційних форм і структури сільськогосподарської дослідної справи у 20–х рр. ХХ ст., зокрема її реконструкції відповідно до потреб сільськогосподарської галузі природно-історичних районів території України. Висвітлено наукові програми і взаємозв'язок дослідних установ в різних напрямках аграрного сектору. Підкреслено основну роль крайових сільськогосподарських дослідних станцій у координації науково-дослідної роботи кожного краю.

Ключові слова: *сільськогосподарська дослідна справа, край, дослідження, установа, побудова, природні умови.*

В історії розвитку сільськогосподарської дослідної справи України 20–і роки минулого сторіччя відзначилися пошуком оптимальних форм функціонування дослідницьких інституцій та становленням певних схем їх взаємодії. Виклики

соціально-економічної дійсності ставили численні питання щодо технічних прийомів ведення сільського господарства з метою забезпечення високої врожайності сільськогосподарських культур та максимального збільшення загальної прибутковості господарств, зокрема й у контексті всебічного вивчення природних та сільськогосподарських чинників кожного району. Природно-кліматичні зони України й сьогодні лежать в основі визначення пріоритетних напрямів розвитку агропромислового комплексу та його наукового забезпечення.

Неабияка роль у вирішенні надскладних проблем сьогодення країни належить досвіду і саме тому його вивчення й переосмислення входить до першочергових завдань. Сучасні дослідники проблеми розвитку вітчизняного галузевого дослідництва означеного періоду вже досягли значних успіхів, зокрема найбільш системними є праці професора В.А. Вергунова, де автор за результатами багаторічних пошуків розкриває еволюційний шлях сільськогосподарської дослідної справи в Україні [1; 2]. Проте подальші дослідження істориків науки також не залишаються за межами актуальності. Висвітлення організаційних аспектів становлення галузевого дослідництва в Україні у першій чверті ХХ ст., зокрема розподілу науково-дослідних робіт за територіальним чинником і є метою даного дослідження.

У 20–х рр. минулого сторіччя у системі організації сільськогосподарської дослідної справи основну роль виконували крайові дослідні станції, а для наукового забезпечення окремих регіонів у певних галузях сільського господарства створювалися районні сільськогосподарські дослідні станції та мережі колективних дослідів. Крайовий принцип побудови сільськогосподарської дослідної справи передбачав наукове забезпечення сільськогосподарського виробництва відповідно районів, що об'єднувалися в краї залежно від характеру природно-географічних та економічних умов [3; 5; 8]. Питанням природно-історичного районування території України в інтересах сільського господарства займалися П.А. Тутковський, Б.Л. Личков, Г. Махов та інші вчені [3, с. 61]. Як зазначав Г. Махов, порівняльний аналіз виокремлених природно-історичних і сільськогосподарсько-економічних областей країни, показав переважаючу відповідність їхніх границь, що підтверджувало “правильність генетического районирования, проводимого по комплексному методу изучения основных природных условий страны” [6, с. 47]. У розрізі діяльності мережі сільськогосподарських науково-дослідних установ територія України на той час поділялася на 5 країв: Поліський, Лісостеповий правобережний (Київський), Лісостеповий лівобережний (Харківський), Східно-степовий (Дніпропетровський), Західно-степовий (Одеський).

Поліський край межує з лісостепом, що лежить на південь по межі розповсюдження льодовикових покладів. Характер цієї місцевості, як описував тоді Д. Домрачов, утворився здебільшого низинний з висотою 85–150 м над рівнем моря [7, с. 132.]. Великі простори займали ліси, а значна кількість річок з низькими берегами утворювала великі луки. Середньорічна температура на півночі краю становила

6°C, а в західній частині – 8°C. У зв'язку з фізичними властивостями підгрунтя (незначною водопроникністю моренових глинястих відкладень), близькістю ґрунтових вод та великою кількістю опадів, – генеза ґрунтів Полісся мала золуватий та болотистий характер. Сільське господарство Поліського краю обслуговували такі дослідні установи: 1) Поліська краєва сільськогосподарська дослідна станція ім. А. Засухіна (колишня Радомиська), розташована на піскуватих та супіскуватих формаціях ґрунтів (заснована 1913 р.); 2) Чемерська районна сільськогосподарська дослідна станція Ніжинського округу, що розташовувалася на сірих лісових землях (заснована 1916 р.); 3) Районна дослідна станція “Віли” поблизу Житомира (заснована 1921 р.) обслуговувала супіскувату, суглинисту та піскувату частину ґрунтів північної і середньої Волині; 4) Волинський дослідний хмільник поблизу Житомира (1915 р.).

Відповідно до природних умов Поліського краю, наукова програма Поліської крайової сільськогосподарської дослідної станції ім. А. Засухіна включала вирішення наступних проблем: 1) підвищення родючості ґрунтів (вплив хлібного, зеленого й мінерального добрив) та питання оцінки систем внесення добрив; 2) організації польової площі зайнятих парів, роль післяжнивних та підсівних культур, чергування рослин, вивчення впливу попередників та типів сівозмін; 3) вирощування основних культур району (картоплі, жита, вівса, гречки, бобових); випробування сортів; 4) обробіток ґрунту; 5) кормовиробництво; 6) дослідження питань тваринництва.

Лісостеповий край простягається лісостеповою смугою на південь від межі льодовикових відкладень. Її материнською породою є ляс, а ґрунти переважно чорноземного типу ґрунтоутворення і в меншій кількості (головним чином на Правобережжі) – ґрунти попільнякового типу ґрунтоутворення. Долина Дніпра ділить лісостеп України на два різних краї, що мають не тільки різну орографію та підсоння, але й ґрунтовий покрив та рослинність. До Правобережного лісостепу (Київський край) на той час відносили: південно–західну частину Волині, колишню Подільську та більшу частину колишньої Київської губернії. Ця місцевість лежить на 150–400 м над рівнем моря, в ній переважають сірі лісові землі та деградовані чорноземи, а опади складають 500–550 мм у рік.

Правобережний лісостеп обслуговувала науково–дослідна мережа до якої входили установи: Київська крайова сільськогосподарська станція ім. Я. Дудника (м. Біла Церква); Носівська районна сільськогосподарська дослідна станція; 2) Мокієвська районна сільськогосподарська дослідна станція (солонцюватий чорнозем); 3) Уманська районна сільськогосподарська дослідна станція (деградований чорнозем); 4) Чарторийська районна сільськогосподарська дослідна станція (деградований чорнозем та лісовий суглинок); 5) Вінницька районна сільськогосподарська дослідна станція (сірий лісовий суглинок та деградований чорнозем); 6) Мліївська садово–городня дослідна станція.

Київську крайову сільськогосподарську дослідну станцію ім. Я.М. Дудника було засновано у 1914 р. на

трьох земельних ділянках – “Батіївській горі” під Києвом (відділ селекції), у Білій Церкві (відділ рільництва), “Терезине” (відділ скотарства). Програма досліджень відділів (рільництва, агрохімії, селекції, метеорології, ентомології, фітопатології, скотарства, економіки та пристосування) містила питання родючості ґрунту; вирощування бобових зернових культур і трав, картоплі; питання районування і економічні форми організації сільського господарства; кормовиробництво; вивчення інтенсивності випаровування води листям різних сортів яблунь та груш; дослідження біології шкідників садів та способи захисту. Результати діяльності різних відділів станції друкувалися видатними вченими С. Кулжинським, О. Душечкіним, О. Філіповським, О. Зіхманом, С. Москвичовим, В. Уст’янцевим, І. Григоренком, Н. Перекрестом, К. Гедройцем [4, с. 136].

Лівобережний лісостеп (Харківський край) здебільшого невисокий (60–250 м над рівнем моря) і мало заліснений. Тут виділяли два великих різних між собою райони: а) понижену Придніпрянщину з придеснянським районом та західну Полтавщину; б) район з більшою висотою (до 150–250 м) є власне лісостеповим районом, що займав більшу частину Полтавщини та Харківщини. Лівобережний лісостеп обслуговувала науково–дослідна мережа у такому складі: 1) Харківська крайова дослідна станція (середньосуглинистий чорнозем); 2) Сумська районна станція (середньосуглинистий чорнозем, частково деградований); 3) Полтавська дослідна станція (лісовий суглинок); 4) Червоноградська дослідна станція Полтавської округи (звичайний чорнозем); 5) Драбівська дослідна станція Прилуцької округи з легким суглинистим, дещо деградованим чорноземом (4% гумусу); 6) Харківська пасічницька дослідна станція; 7) Лубенська дослідна станція лікарських рослин; 8) Лохвицька тютюнова дослідна станція.

Харківська крайова сільськогосподарська дослідна станція, як провідна установа краю, опрацьовувала питання розвитку продуктивних сил сільського господарства краю і пошуку раціональних прийомів ведення й організації сільськогосподарського виробництва в усіх галузях. З цією метою співробітники відділів (рільництва, агрохімії, селекції, метеорології, ентомології й фітопатології, садівництва, городництва, скотарства, економіки та пристосування) вивчали питання раціонального обробітку та удобрення ґрунту, плодозміни, ролі попередників та передпопередників, досліджували типи сівозмін, різні види пару (чистого й зайнятого), працювали над покращенням сортів сільськогосподарських культур; випробовували сорти закордонної селекції та створювали нові сорти сільськогосподарських культур, вивчали агрохімічні властивості ґрунту і рослин; досліджували шкідників сільськогосподарських рослин, бур’яни і способи захисту; вивчали хвороби рослин, питання раціонального садівництва й городництва, економіки селянського господарства. Основну програму науково–дослідної роботи станції видруковано у “Докладах о задачах и функциях отделов Харьковской областной сельскохозяйственной станции” (1913 р.), а результати діяльності установи друкувалися у відповідних працях її відділів. Зокрема відділ рільництва, керівництво яким

здійснював видатний учений Б. Рожественський, опрацьовував питання обробітку ґрунту, добрив (гній та мінеральні добрива), часу висіву, ролі попередників, плодозміни, чисті та зайняті пари, сорти окремих культур тощо. Відділ селекції отримав здобутки в галузі вирощування нових сортів озимої та ярої пшениць, цукрового буряку (сорта озимої пшениці “Білозерна 0676” було поширено по всій території країни, а озиму пшеницю “Юр’ївка” – на Харківщині та частині Полтавщини) [4, с. 139].

На Сумській сільськогосподарській дослідній станції вивчали види парів, способи обробітку ґрунту під ярові культури, вплив азотного й фосфорнокислого добрив на врожайність культур. Досліджували плодозміни у сівозмінах, вплив люцерни і просапного лану у сівозміні, способи й час посіву, випробовували сорти сільськогосподарських культур. Полтавська сільськогосподарська дослідна станція, яка є найстарішою дослідною установою України, головну увагу приділяла питанням пошуку способів запобігання посухи (накопичення й зберігання вологості у ґрунті різними парами, зяблювою оранкою; вивчення різних прийомів обробітку ґрунту; питання плодозміни, вивчення різних типів сівозмін, сортів польових рослин та пристосування їх в умовах недостатньої вологості). Ще одним важливим питанням було вивчення процесів накопичення в ґрунті нітратного азоту, як головного чинника родючості ґрунту. Науково-дослідна робота станції одночасно розгорталася й на чорноземах Червоноградської станції з метою порівняння даних Полтавської станції, здобутих на лісовому суглинкові.

Драбівська сільськогосподарська дослідна станція Прилуцького округу обслуговувала великий район з легким суглинистим чорноземом, що мав окремі ознаки деградації. Програмні дослідження станції включали такі питання: 1) накопичення нітратів у ґрунті у зв’язку з угноєнням, обробкою, сівозміною, рельєфом та вологістю; 2) значення чистих і зайнятих парів та способи їх обробітку; 3) роль часу оранки пару, лушніння; 4) час оранки на зяб та вплив переорювання пару; 5) вплив коткування засівів; 6) засоби, густота й час сівби хлібних злаків; 7) вивчення забур’яненості полів; 8) сорти культур; 9) однорічні та багаторічні трави й культура картоплі; 10) вплив гною та мінерального добрива на врожайність сільськогосподарських рослин тощо.

Степова смуга України відповідно дослідницької діяльності поділялася на східний і західний степові краї. В обох цих краях ґрунтоутворюючою породою є льос, а ґрунти – недеградовані чорноземи південних варіантів (південний, шоколадний, каштановий, нормальний). До східного степового (Дніпропетровського) краю входило п’ять районів: північно-східний степ (Куп’янсько-Старобільський район); північний чорноземний степ, що тягнеться до межиріччя Самара–Торець (Червоноградського району); південний чорноземний степ – на південь від межиріччя Самара–Торець та Бердянсько–Маріупольський масив; степи Донецького кряжу і надозівський район. Східний степовий край обслуговувала дослідна організація у такому складі: 1) Дніпропетровська крайова сільськогосподарська дослідна станція ім. І. Клименка (ст. Синельникове, Південних залізниць); 2) Артемівська сільськогосподарська

дослідна станція Донбасу; 3) Маріупольська сільськогосподарська дослідна станція; 4) П’ятихатська сільськогосподарська дослідна станція Криворізького округу; 5) Якимівська станція випробовування тракторів. У галузі рослинництва програми передбачали дослідження з таких напрямів, як розробка основних схем сівозмін, вивчення озимої та ярої пшениць і ячменю; дослідження щодо накопичення й зберігання вологості в ґрунті, пошук прийомів доцільного та помірному використанню вологості рослинами; відновлення й накопичення родючості ґрунту, угноєння та внесення мінеральних добрив; організація штучних, однорічних вигонів та багаторічних пасовиськ. Результатом плідної роботи відділу бур’янів стала розробка загальної основи для вивчення бур’янів, яку викладено у праці завідувача відділу І. Шевельова (“Бур’яни на Україні та боротьба з ними”, 1925 р.). Співробітники Артемівської станції вивчали технічні основи раціональної організації рослинництва східного степу з огляду на посушливий клімат району з метою уникнення негативних наслідків. Примітно, що ґрунти Донбасу описав відомий учений Г. Махов – “Почвы Донецкого кряжа” (видання Артемівської станції, 1926).

Західний степовий (Одеський) край – це правобережний степ від західного кордону України до Дніпра (крім Криворізької округи) та район надчорноморських степів. На цій території діяла науково-дослідна організація у такому складі: Одеська крайова сільськогосподарська дослідна станція; Вознесенська дослідна станція Миколаївської округи; Аджамська сільськогосподарська дослідна станція Зінов’їського округу; Херсонська сільськогосподарська дослідна станція; виноробна дослідна станція в м. Одесі (Сухий Лиман).

Одеська крайова сільськогосподарська дослідна станція, створена на базі Одеського дослідного поля, що існувало з 1894 р. та селекційної станції (1912), в основному проводила дослідження з питань посухи, причин та заходів її запобігання. У складі станції працювали відділи: рільництва, селекції, агрохімії, метеорології, боротьби з шкідниками, економіки, пристосування та підвідділ випробовування машин. Відділ селекції проводив дослідження під керівництвом директора станції А. Сапегіна. За результатами дослідів у праці “Закон урожаїв” А. Сапегін навів математичні формули щодо залежності врожаю від густоти посіву та тривалого оточення. Проводилась також робота над створенням нових посухостійких сортів сільськогосподарських культур, зокрема було виведено нові сорти озимої, ярої пшениць і ячменю, стійкі та високоврожайні (озима пшениця “Кооператорка” № 0194, “Земка” № 0158 та “Степнячка” № 0496). Цінними стали висновки директора установи В. Ротмістрова, видруковані у працях “Методика полевого опыта” (1903), “Районы распространения корней у однодольных культурных растений” (1904), “Передвижение воды в почве” (1904) та “Выводы Одесского опытного поля за 12 лет, с 1896 по 1907 г.” (1908).

Вознесенська сільськогосподарська дослідна станція займалася здебільшого пошуком найпродуктивніших форм напівпарового господарства із частковою заміною чистих парів зайнятими та визначенням

найрентабельніших сівозмін. Херсонська сільськогосподарська дослідна станція вивчала місцеві природні умови, опрацювала різні прийоми рослинництва у посушливому районі на каштанових чорноземах. Основні результати роботи представлено у брошурі М. Кудинова "Основы сухого земледелия" (1923). Вивчали техніку зрошення на різних культурах із визначенням часу й норми поливу; роль штучного зрошення в порівнянні з сухим землеробством; визначали економічну оцінку результатів дослідів та ін. Програма Аджамської сільськогосподарської дослідної станції охоплювала питання впливу попередників і різночасної оранки на врожай озимини, а також глибину оранки під озимину і ярі культури, питання часу й норми засіву озимини та ярих. Центральна науково-дослідна виноробна станція ім. В. Таїрова виконувала завдання щодо з'ясування старих та нових прийомів виноробства, погрібного господарства та виноградарства, дослідження мікробіології вина та ін.

Отже, залежно від характеру природно-географічних та економічних умов кожного краю наприкінці першої чверті ХХ ст. здійснювалася побудова структури сільськогосподарської дослідної справи, яка передбачала наукове забезпечення сільськогосподарського виробництва України. У кожному краю науково-дослідну програму здійснювала крайова науково-дослідна організація до складу якої входили: крайова сільськогосподарська дослідна станція, районні сільськогосподарські станції та станції спеціальні. У цій структурі районні сільськогосподарські дослідні станції будували свої програми відповідно до проблем галузей сільського господарства, які були найважливішими для даного району. Аналітична та синтетична роль щодо визначення природних та сільськогосподарських чинників кожного краю в розрізі районів, належала переважно крайовим станціям. Також вони виконували координуючу та регулюючу функцію в науково-дослідній роботі певного краю.

Список використаних джерел

1. Вергунов В.А. Агронімія і становлення науки про тваринництво на теренах України та Франції (друга половина ХVІІІ – 1917 рік) / В.А. Вергунов; УААН, ДНСГБ. – К. : Аграр. наука, 2009. – 278 с.
2. Вергунов В.А. Сільськогосподарська дослідна справа в Україні від зародження до академічного існування: організаційний аспект / В.А. Вергунов; ННСГБ НААН. – К. : Аграр. наука, 2012. – 416 с.
3. Винер В.В. Областное построение с.-х. опытного дела в теории и на практике / В.В. Винер // С.-х. опытное дело. – 1925. – № 6. – С. 3–8.
4. Домрачов Д. Сільськогосподарська дослідна справа на Україні. Основи її будовання, програма й наслідки її роботи / Д. Домрачов // Вісн. с.-г. науки. – 1927. – № 2–3. – С. 132–149.
5. Кулжинський С. Крайові с.-г. досвідні станції та спеціальні с.-г. дослідні інститути на Україні / С.Кулжинський // Вісн. с.-г. науки та дослідної справи. – 1928. – № 6 (Т. 5). – С. 42–47.
6. Махов Г. Естественные границы областей Украины, выделяемых в целях научно-опытного изучения ее территории / Г.Махов // С.-х. опытное дело. – 1925. – № 6. – С. 48–52.
7. Махов Г. Естественное-историческое районирование Украины в интересах сельского хозяйства / Г.Махов // Сельскохозяйственное опытное дело. – 1925. – № 6. – С. 53–85.
8. Рожественский Б.Н. О рациональной организации опытного дела на Украине / Б.Н. Рожественский // С.-х. опытное дело. – 1925. – № 6. – С. 9–29.

References

1. Vergunov V.A. Agronomiya i stanovlennya nauky' pro tvary'nyy'ctvo na terenax Ukrainy' ta Franciyi (druga polovyna XVIII – 1917 rik) / V.A. Vergunov; UAAAN, DNSGB. – K. : Agrar. nauka, 2009. – 278 s.
2. Vergunov V.A. Sil's'kogospodars'ka doslidna sprava v Ukraini vid zarodzhennya do akademichnogo isnuvannya: organizacijny'j aspekt / V.A. Vergunov; NNSGB NAAN. – K. : Agrar. nauka, 2012. – 416 s.
3. Viner V.V. Oblastnoe postroenie s.-h. opytnogo dela v teorii i na praktike / V.V. Viner // S.-h. opytnoe delo. – 1925. – № 6. – S. 3–8.
4. Domrachov D. Sil's'kogospodars'ka doslidna sprava na Ukraini. Osnovy' yi buduvannya, programa j naslidky' yi roboty' / D. Domrachov // Visn. s.-g. nauky'. – 1927. – № 2–3. – S. 132–149.
5. Kulzhy'ns'ky'j S. Krajovi s.-g. dosvidni stanciyi ta special'ni s.-g. doslidni insty'tuty' na Ukraini / S.Kulzhy'ns'ky'j // Visn. s.-g. nauky' ta doslidnoyi spravy'. – 1928. – № 6 (T. 5). – S. 42–47.
6. Mahov G. Estestvennye granicy oblastej Ukrainy, vydeljaemyh v celjah nauchno-opytnogo izuchenija ee territorii / G.Mahov // S.-h. opytnoe delo. – 1925. – № 6. – S. 48–52.
7. Mahov G. Estestvenno-istoricheskoe rajonirovanie Ukrainy v interesah sel'skogo hozhajstva / G.Mahov // Sel'skohozhajstvennoe opytnoe delo. – 1925. – № 6. – S. 53–85.
8. Rozhestvenskij B.N. O racional'noj organizacii opytnogo dela na Ukraine / B.N. Rozhestvenskij // S.-h. opytnoe delo. – 1925. – № 6. – S. 9–29.

Shchebetjuk N. B., PhD National scientific agricultural library of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine (Ukraine, Kyiv), Shchetjuk@ukr.net

Natural climate zones as a factor of influence on structuring of agricultural research in Ukraine in the 20's of the XX century

The article is devoted to the issue of research and organizational forms and structure of agricultural research in the 20's of twentieth century, including its reconstruction according to the needs of agricultural sector of natural and historical regions of Ukraine. Research programs and relationship with research institutions in different areas of agricultural sector were highlighted. The primary role of regional agricultural research stations in coordinating of research of every region has been noted.

Keywords: agricultural research, region, research, institution, building, natural conditions.

Щебетюк Н. Б., докторант, Национальная научная сельскохозяйственная библиотека Национальной академии аграрных наук Украины (Украина, Киев), Shchetjuk@ukr.net

Природно-климатические зоны как фактор влияния на структуризацию сельскохозяйственного опытного дела Украины в 20-х гг. ХХ в.

Рассмотрен вопрос построения научно-организационных форм и структуры сельскохозяйственного опытного дела в 20-х гг. ХХ в., в частности его реконструкции в соответствии с потребностями сельскохозяйственной отрасли естественно-исторических районов территории Украины. Освещены научные программы и взаимосвязь исследовательских учреждений в различных направлениях аграрного сектора. Подчеркнуто основную роль краевых сельскохозяйственных опытных станций в координации научно-исследовательской работы каждого края.

Ключевые слова: сельскохозяйственное опытное дело, край, исследование, учреждение, построение, природные условия.

* * *

УДК 636.083

Свідерська О. М.
кандидат історичних наук, доцент кафедри гуманітарної підготовки і туризму, ПВНЗ "Хмельницький економічний університет" (Україна, Хмельницький), ksenya_982@mail.ru

АГРОНОМІЧНА ТА АГРОТЕХНІЧНА ДОПОМОГА ПОДІЛЬСЬКОМУ СЕЛУ В ДОБУ НЕПУ (1921–1929 РР.)

На основі вивчення та залучення нових джерел, використання здобутків сучасної історіографії, аналізу періодичної преси, при застосуванні статистичного методу дослідження проаналізовано стан агрономічної та агротехнічної допомоги подільському селу в добу непу (1921–1929 рр.).